

VAALITAPAHTUMIEN TARKASTELUA

Toimittaja *Tuomo Martikainen*

KUNNALLISET UUSINTAVAALIT 1966

Eräiden alueliitosten vuoksi jouduttiin 2—3. 10. 1966 suorittamaan viidet kunnallisvaalit, joihin otti osaa yhteensä noin 110 000 äänioikeutettua vuoden 1967 alussa uudistuvissa kunnissa, Hämeenlinnassa, Lappeenrannassa, Paraisilla, Porissa ja Salossa. Vaaleilla oli luonnollisesti tärkeä paikallinen merkitys, sillä eräät kunnat olivat vastustaneet liittymistä suurempaan kuntayhteisöön, minkä vuoksi eräissä kunnissa odotettiin todellisia protestivaaleja. Vaikka kunnallisvaaleilla on maassamme yleensä voimakas paikallinen leima, katsottiin nyt näiden vaalien heijastavan maaliskuun eduskuntavaalin jälkeisiä mahdollisia mielipiteen muutoksia koko äänestäjäkunnan tasolla. Erikoisesti oppositiopuolueet korostivat vaalien yleispoliittista merkitystä, sillä ne odottivat saavansa nyt takaisin ainakin osan maaliskuisista tappioistaan.

Vertaus koko maahan näiden viiden kunnan tulosten pohjalta on jossain mielessä ontuva, koska kaikki nämä kunnat ovat kaupunkimaisia ja kaikissa on selvä vasemmistoenemmistö Paraisia lukuunottamatta. Toisaalta täytynee näidenkin tulosten pohjalta arvioida koko maan tilannetta, koska parempia-kaan tietoja ei ole saatavissa ja suurta yleisöä kiinnostaa erityisesti tilanne koko maassa.

Vaalikampanja oli ainakin muiden kuin kokoomuksen osalta täysin kohdistettu paikallisiin kysymyksiin, eikä missään kunnassa ollut odotettavissa mitään valtaisa äänen siirtymistä puolueiden kesken.

Huomattavia siirtymiä ei tapahtunutkaan, mutta pari selvää trendiä oli vaalien tuloksissa kuitenkin nähtävissä. Selvin oli Skdl:n äänimäärän lasku sekä vuoden 1964 kunnallisvaaleista että vuoden 1966 eduskuntavaaleista. Toinen selvä muutos oli kokoomuksen kannatuksen kasvu erikoisesti vuoden 1966 eduskuntavaaleista.

Äänestysprosentti oli nyt kaikissa kunnissa selvästi alhaisempi kuin kevään eduskuntavaaleissa. Eniten tästä joutuivat luultavasti kärsimään Skdl:n kannattajat, joista osa ei nykyisissä muuttuneissa olosuhteissa pystynyt ratkaisemaan kantaansa.

Suurten äänivyöryjen puuttuessa ei kuntien kunnallisvaltuustojen kokoonpanoissa tapahtunut suuriakaan muutoksia. Vuonna 1964 oli näissä kunnissa valittu yhteensä 331 kunnallisvaltuutettua, joista 138 (41.7 %) oli ei-sosialis-

tisten puolueiden ehdokkaita ja 193 (58.3 %) sosialististen puolueiden asettamia. Nyt valittiin vain 195 edustajaa, joista 81 (41.5 %) oli ei-sosialististen puolueiden ehdokkaita ja 114 (58.5 %) sosialististen puolueiden listoilta.

Yleisradion ja STT:n yhteisessä vaalitulospalvelussa laskettiin näiden viiden kunnan vaalitulosten pohjalta ennuste koko maan tilanteeksi tietokoneella seuraavasti: Näiden kuntien tuloksilla estimoitiin neljän vaalipiirin, joissa nämä kunnat sijajaisivat, tulokset ja näiden neljän vaalipiirin estimoiduilla tuloksilla koko maan tulokset. Vaaliliittojen vuoksi ei ennusteessa päästy arvioimaan kun neljän suurryhmän tilanne koko maassa.

	Nyt: %	Ero: v. 1964	Ero: v. 1966
		kunn.vaal.: %	kansaned.vaal.: %
Rkp	5.7	-0.1	-0.2
Suomal. vaaliliitto	45.8	+1.2	+2.8
Sdp	27.4	+2.7	+0.2
Skdl ja Tpsl	21.1	-3.8	-2.7
Ei-sosialist.	51.5	+1.2	+2.5
Sosialistit	48.5	-1.2	-2.5

Ennusteen tarkkuudesta voidaan sanoa ainakin se, että koeajon yhteydessä, jolloin vuoden 1964 tuloksilla ennustettiin vuoden 1966 eduskuntavaalien tuloksia, saadut tulokset poikkesivat lopullisista koko maan tuloksista eniten Sdp:n osalta, jolloin virhe ei ollut kuin 0.6 prosenttiyksikköä.

Nyt kun tiedossa on myös vaaliliittojen sisäinen äänenjakautuma puolueittain, voidaan tarkastella kunkin puolueen menestystä näissä vaaleissa. Tuloksissa on ilmoitettu erikseen neljän kunnan yhteistulokset (Hämeenlinna, Lappeenranta, Pori ja Salo) ja erikseen tulokset Paraisten osalta, koska täällä ei suomalaisen vaaliliiton sisällä voida jakaa ääniä puolueittain. Tulosten perusteella saatavat johtopäätökset on syytä jättää lukijan tehtäväksi.

Neljä kuntaa:

	v. 1966	kansaned.vaal.	v. 1966	kunn.vaal.
	ääniä:	%	ääniä:	%
Kok	16 690	18.8	15 244	19.5
Lkp	7 376	8.3	6 521	8.3
Kes	7 186	8.1	6 065	7.8
Sdp	34 842	39.3	30 401	38.9
Tpsl	2 114	2.4	2 100	2.7
Skdl	19 800	22.3	15 227	19.5
Muut	646	0.7	2 686	3.4
Yht.:	88 654	99.9	78 244	100.1

Parainen:

	v. 1966 ääniä:	kansaned.vaal. %	v. 1966 ääniä:	kunn.vaal. %
Rkp	2 381	43.1	2 139	40.2
Suom. vaalil.	595	10.8	661	12.4
Sdp	1 209	21.9	1 444	25.8
Tpsl	49	0.9	.	.
Skdl	1 285	23.3	1 145	21.6
Yht.:	5 519	100.0	5 389	100.0

Risto Sänkiaho